

Banické bratstvo Herrengrund používa dva druhy uniforiem. Čierne banické uniformy a pôvodné špaňodolinské aušusnícke uniformy (**obr. č.11**). Strih a výšivky sa zachovali na starých fotografiách. Mali sme šťastie, že sa zachoval protokol z 30. júla 1785 o odzbrojení banických milícií (aušusníkov) na Španej Doline (Kašiarová, E., 2005)³. Odzbrojovací protokol uvádza detailný súpis odovzdaného materiálu (aj farby uniforiem), ktorý sa musel sústrediť v hlavnom sklade na Vindšachte pri Banskej Štiavnici. V súpise sa uvádza „... Banská milícia pri špaňodolinskom závode mala 50 vyzbrojených haviarov. Mala 50 mušket, 50 bajonetov, 51 šablí, tašky na patróny, tanistre, 3 medené bubny a 2 píšťaly. Milícia mala 49 uniforiem, biele kabáty, červené nohavice, čiapky k uniforme - banické so štítkom. Na klobúky a kordy si mohli dať čestné odznaky“.

Obr. č. 11 Aušusnícke uniformy dnes
Foto: A. Sitár

Symbol skríženého kladivka a železka sme použili ako dominantný motív na vyznamenania Banického bratstva Herrengrund - **Signum laudis Herrengundi** (**obr. č.12**). Veríme, že to nebolo posledný krát. Určite sa symbol skríženého kladivka a železka objaví viackrát aj v kaplnke sv. Klimenta.

Literatúra:

- ¹ Ratkoš, P. : Povstanie baníkov na Slovensku roku 1525-1526, SAV Bratislava
- ² Jakab, Z. : Zborník prednášok zo seminára Špania Dolina, 2005, ISBN 80-968014-1-4
- ³ Kašiarová, E. : Zborník prednášok zo seminára Špania Dolina, 2005, ISBN 80-968014-1-4

Obr. č. 12 Vyznamenanie Signum laudis Herrengundi
Foto: A. Sitár

Dr. Andrej Sitár, Múzeum medi, Špania Dolina

SLOVAK MINING TOWNS AND VILLAGES

Obec Kluknava leží na rozhraní troch okresov: Gelnického, Prešovského a Spišskonovoveského, v Kluknavskej kotline, ohraničená zo západu a severu Braniskom, z východnej strany Čiernou horou a na juhu Hnileckými vrchmi. Obec Kluknava so svojou časťou Štefanská Huta bolav minulosti známa nielen svojim baníctvom, ale hlavne moderným hutníctvom.

Z HISTÓRIE OBCE

Prvé písomné dokumenty o obci sú zo 14. storočia. Obec vznikla po roku 1300, v chotári staršej osady zvanej **Stará Richnava**, na území, ktoré patrilo rodine zo Žehry Zsigrayovcom. Prvá písomná zmienka je z roku 1313, kde sa spomína ako **Rudgeri**, ako obec, ale súčasne i ako filiálka farského kostola v Richnave. V roku 1316 má názov **Flucnov**, v roku 1336 ako **Kluknow** a v roku 1391 **Klicno**. V roku 1394 ako **Villa Rudgeri**. Rok 1773 - **Klukno**, **Klückenau**, **Kluknawa**, 1786 - **Klekenau**, **Kluknó**, **Klukenau**, **Kluknowa**, 1808 - **Kluknó**, **Klukenaou**, **Kluknawa**, 1863 - 1913 **Kluknó**. Súčasný názov **Kluknava** sa používa od roku 1920. O predhistorickom vývoji tejto oblasti svedčia mnohé archeologické nálezy.

Kataster obce má tvar nepravidelnej elipsy pretiahnutej v smere SV-JZ s maximálnou dĺžkou 9,5 km a šírkou 6,25 km. Rozloha katastra je 3 356 ha. Súčasťou katastra obce je **samostatná miestna časť Štefanská Huta**.

Na mieste dnešnej Kluknavy boli v rannom stredoveku husté lesy. Kľčovaním sa získavala orná pôda pre osídľovanie. V povodí kluknavského potoka sa usadzovali uhliarske a roľnícke rodiny, prevažne slovenského pôvodu. V roku 1331 dostali Perényiovcí do držby i Kluknavu. Vlastnili ju v 14. a začiatkom 15. storočia. V 15. stor. život v obci ovplyvnilo dobudovanie Richnavského hradu, pričom sa Kluknava spolu s ďalšími obcami, stala súčasťou richnavského hradného panstva. Panovník Matej dal v roku 1460 Imrichovi Zápoľskému hrad, čím sa stali Zápoľskovci zemepánmi Kluknavy až do roku 1528. Podľa súpisu obcí na Spiši v roku 1598, patrila Kluknava medzi väčšie obce, s 30 domami poddaných, kým Richnava mala 19 domov. V súpise z roku 1635 sa uvádza 52 poddanských domov, z ktorých bolo 15 sedliackych a 37 želiarskych. Do dnešných dní sa zachovali chotárne názvy, v súvis s pálením dreveného uhlia, a to Predné Uhlisko a Zadné Uhlisko. Drevené uhlie sa využívalo v miestnych i okolitých hámroch baniach. Po Zápoľských sa majiteľom hradu stáva evanjelický rod Thurzovcov. Po vymretí Thurzovcov sa v roku 1693 vlastníkom Spišského a Richnavského hradu stávajú Csákyovci. Imrich III. Csáky získal Kluknavu, všetane kluknavského kaštieľa, krčmy, hámru, ako i majetky v ďalších 12 obciach. Hilárovi Csákymu patrila na konci 19. storočia celý kluknavsko - iliašovský majetok.

V rokoch 1784 pri súpise obyvateľstva, bolo v Kluknave 84 domov, 111 rodín s celkovým počtom obyvateľom 685. V roku 1828 sa v súpise obyvateľov objavujú i 17 baníci. V obci boli bane na železo, ortuť, meď, v 17. storočí tu pracoval hámor. V roku 1828, keď sa uvádzala ako

ako mestečko, mala Kluknava 127 domov a 914 obyvateľov. V roku 1853 – 1897 bol v prevádzke erárny mediarsky podnik. Začiatkom 20. storočia chodili obyvatelia pracovať do továrne v Krompachoch. Súčasťou obce Kluknava je osada Štefanská Huta. Vznikla na pravom brehu rieky Hornád pri medenej hute, postavenej v roku 1843. Až do roku 1897 ju vlastnilo Hornouhorské ťažiarstvo, ktoré zavádzalo na svoju dobu moderné technológie. Z administratívneho začlenenia obce Kluknava bola obec po roku 1881 administratívne začlenená pod Spišskú župu, pred rokom 1960 pod okres Gelnica, kraj Košice, po roku 1960 pod okres Spišská Nová Ves, kraj Východoslovenský.

Obec Kluknava s kostolom sv. Kataríny Alexandrijskej z roku 1555.
Foto: Miloš Greisel

HISTÓRIA BANÍCTVA V CHOTÁRI KLUKNAVY

V chotári obce Kluknava jestvovalo v minulosti baníctvo železných a medených rúd. Obec sa však preslávila najmä hutníctvom a spracovaním železa, medi a ďalších kovov v osade Štefanská Huta. Na severnom okraji Spišsko - gemerského rudohoria, na ložiská nerastných surovín bohatých Volovských vrchov, v kluknavskej časti, sa nachádzalo niekoľko baní. Zachovali sa konkrétne údaje o existencii starých banských osád v horských lokalitách **Banské a Rybárska** (z roku 1304), i z chotárnej časti **Okrúhle**, v ktorých sa dobývali, aj spracovávali, železné a medené rudy. Ťah rudných žíl Krompachy – Kluknava patril v minulosti medzi hospodársky významné. Prevažovali v ňom železné rudy, sekundárne limonitového a primárne sideritové zloženia. Spolu s dominantným sideritom sa v žilnej výplni spoločne vyskytujú aj medené (chalkopyritové a tetraedritové) nerasty. Najsevernejší pás žilných ložísk sa nazýva **Záhurský žilník** ktorý sa ťahne od Spišských Vlach na východ od mesta Krompachy cez Plejsy až južne od Kluknavy. Patria sem **žily Lucia a Irena** spadajúce do kluknavského historického chotára. Dobývali sa tu železné a lokálne sa vyskytujúce medené rudy. Z krompašského do kluknavského katastra zasahovali východné časti žíl Klement, Oskár a Otakar, zasahovali doň i ďalšie drobné žilné ložiská na juhu katastra.

Neznáma štôlna Kluknava.
Foto: Miloš Greisel

Podobne ako inde na Spiši počiatky baníctva sa spájajú s dobývaním zvetraných, na povrch vychádzajúcich častí žíl, gosanov, s obsahom sekundárnych nerastov železa a medi, ktoré boli dobývané povrchovým spôsobom, pingami.

V 18. a 19. storočí sa v baníctve Kluknavy angažovali príslušníci miestnych šľachtických rodov richnavského panstva, predovšetkým Csákyovci. Podľa záznamov z roku 1760 boli viaceré kluknavské bane vo vlastníctve grófa grófa Csákyho, ktorý vlastnil aj železiarne v Krompachoch. Na žile Lucia boli udelené banské polia Lucia západ (Lucia Morgenfeld) a Lucia východ (Lucia Abendfeld), od východu k nim priliehala banské pole Johana, kde sa v roku 1827 ťažila i medenostrieborná ruda. Žila Lucia bola otvorená štôlnami: Horná Lucia, Stredná Lucia a Dolná Lucia. Podielníkmi Ťažiarstva Lucia v roku 1875 bol i gróf Csáky a Adolf Münnich. Žila Štefánia leží približne 1 700 metrov smerom na juhovýchod od Lucie a mala aj barytovú výplň. Ťažiarstvo Svätej Anny v rokoch 1837 – 1843 dodávalo do hút Združenia hornouhorských ťažiarov rudy, spolu s tzv. oferovými rudami, ktoré bratské spolky darovali katolíckej, i evanjelickej cirkvi.

V druhej polovici 19. storočia východnú časť ložiskových ťahov v území Krompách a Kluknavy nadobudlo Banské ťažiarstvo baróna O. Jakobsa, ktorého ťažobná spoločnosť vlastnila banské podiely v Krompachoch, Gelnici, Kluknave, Prakovciach, vo Veľkom Folkmári, a podnikala i v hutníctve v Prakovciach. V tom istom čase častí ložiskového ťahu Krompachy – Margecany nadobudla Pohornádska úč. spoločnosť.

Do kluknavského katastra zasahovala tiež východná časť banských polí Adolf a Arthur a bolo tu pole Ladislav, ako i Rudolf, uvádzané na mape Aurela Mészároša z roku 1880. Na južnom okraji kluknavského chotára v lokalite „Kakalowe kuti“ bolo banské pole Anton a Otto. Banské pole Ferdinand vlastnila neskôr Banská a hutná spoločnosť. V rokoch 1888 i 1892 bola evidovaná kluknavská medenorudná baňa Irena. Dominantnou banskou spoločnosťou koncom 19. storočia sa stala Banská spoločnosť arcikniežaťa Albrechta s centrálou v Tešíne na Ostravsku so závodnou správou v Mariahute, ktorá podnikala v banskom poli Ferdinand a Otto. Bane a úpravné, ktoré mala vo vlastníctve, boli na špičkovej európskej úrovni. Nemalé prostriedky vynakladala na budovanie sociálneho zázemia pre svojich zamestnancov, do kolónii obytných domov. V roku 1914 banské pole Artúr (a ďalšie) nadobudol erár. Erárna banská správa sa snažila obnoviť staré bane a začala realizovať vlastný geologický prieskum a neskôr sa pokúšala aj o dobývanie. V roku 1939 banské polia Rudolf a Ladislav v kluknavskom chotári mala pridelená firma Československá zbrojovka Brno. Banské polia Lucia Morgenfeld a Lucia Abendfeld prešli na začiatku druhej svetovej vojny do vlastníctva firmy RUDA, ktorá bola spojená s mocenskými záujmami Nemeckej ríše prostredníctvom spoločnosti Hermann Göring Werke, ktorej cieľom bolo dodávať dôležité slovenské kovy pre nemecký vojnový priemysel. Po druhej svetovej vojne baníctvo v kluknavskom chotári ukončilo svoju činnosť.

V roku 1945, po znárodnení banského priemyslu, boli prevzaté Železorudnými baňami Spišská Nová Ves na území obce Kluknava dve banské polia a to Lucia Morgenfeld a Lucia Abendfeld. V oblasti Záhurského žilníka sa ešte vykonával geologický prieskum Geologickým prieskumom, Spišská Nová Ves. Na žile Lucia sa obnovili dve štôlny. Vyhodnotením kluknavských ložísk sa potvrdilo, že ložiská sú vyčerpané, zbytková zásoba nerastov je príliš malá a chudobná pre obnovenie prípadnej ťažobnej činnosti.

HISTÓRIA HUTNÍCTVA V KLUKNAVE - ŠTEFANSKEJ HUTE

Rieka Hornád, jej blízkosť ku zdrojom rúd a lesy, v ktorých sa drevo páliło na drevené uhlie, dali základ pre spracovanie železných a medených rúd v hámroch. Železný hámor sa pri Kluknave spomína už v roku 1551 (vlastnil ho Daniel Richtenberg), ako i v roku 1583. So zakladateľom sklárskej huty v Richnave začiatkom 70. rokov 16. storočia Danielom Gundelfingerom, sa spája stavba prvého hámru v priestore, kde neskôr vznikla osada Štefanská Huta. V roku 1691 vlastnili Csákyovci v Kluknave dve pece na železo a dva hámre. S činnosťou železiarskeho podniku súviselo aj uhliarstvo produkujúce drevo na drevené uhlie, potrebné pre redukciu kovu z nerastov. Získavalo sa z rozsiahlych lesov Csákyovcov. Po smrti Štefana Csáky II. získal jeho syn Imrich kaštieľ a kluknavské majetky a začal podnikať i v hámorníctve na rieke Hornád.

V roku 1707 boli v Kluknave dva železné hámre, a to v obci pri Dolinskom potoku, ako i blízkosti neskoršej huty Štefan. Huta na železo so slovenskou pecou, vykúvacou vyhňou a hámrom sa spomína aj v rokoch 1782, 1837 a 1841, kedy tu stáli aj dve zliavacie pece. V roku 1829 produkovala huta v Kluknave 1 789 centov železa. Celkový výnos z výroby bol 15 065 zlatých.

Štôlna v priestore Štefanskej Huty.
Foto: Miloš Greisel

V 30. a 40. rokoch 19. storočia prestala byť železiarská výroba rentabilnou, postupne sa v nej obmedzovala výroba až po jej zastavenie. Opustený areál kúpilo v roku 1843 Združenie hornouhorských banských ťažiarov. Hutníctvo medených rúd sa v Kluknave – Štefanskej hute vyvíjalo vybudovaním hutníckeho areálu na mieste predchádzajúcich železných hámrov, cez intenzívnu hutnícku činnosť až po stagnáciu výroby a zánik huty v roku 1895.

Priemyselnú činnosť v Štefanskej Hute je možné rozdeliť do troch etáp:

- 1. etapa** – pôsobenie Združenia hornouhorských ťažiarov – založenie Štefanskej huty na spracovanie medenej rudy a jej činnosť,
- 2. etapa** – využívanie areálu Štefanskej huty Banskou a hutnou spoločnosťou, banská správa Mariahuta – vodná elektráreň, lanovka a prekládka praženej rudy,
- 3. etapa** – využívanie areálu počas a po 2. svetovej vojne.

Združenie hornouhorských ťažiarov na základe klesajúci obsah medenej zložky v stále vyčerpanejších ložiskách medených rúd na Spiši začalo hľadať nové technologické postupy pri úprave a zhutňovaní rúd. V roku 1836 Juraj Andrassy navrhuje vystavať vlastnú hutu, s technológiou spracovávania predovšetkým problémových tetraedritových, mnohozložkových (Hg, Cu, Sb, Ag) rúd. Názov huty v roku 1843 bol zvolený na počesť syna vtedajšieho palatína - Štefánka huta. S výstavbou huty sa začalo v roku 1843, dokončili ju v roku 1848. Celkovo sa do výstavby investovalo 314 972 florénov. Súčasťou huty bola aj vodotechnická sústava, slúžiaca na prívod vody z Hornádu. Prácu riadil Samuel Henel. Od 40. rokov 19. storočia do začiatku 20. storočia tam postavili spolu 17 pražiacich pecí, 4 polovysoké taviace pece, pražiarne, budovu na mletie granulovanej čiernej medi, 2 plamencové pece, zariadenia na separáciu antimónu, budovu amalgamizačnej technológie, budovu elektrolytickej výroby medi, ale aj obytnú kolóniu, poschodový dom hutníckej správy, ako i krčmu.

Huta v Kluknave získavala aj antimón v množstve, ktoré pokrylo viac ako polovicu ročnej spotreby v Uhorsku. V 30. a 40. rokoch 19. storočia v Štefanskej hute zamieňali medené, hlavne tetraedritové rudy viaceré slovenské ťažiarstva. Činnosť huty sa rozbehla najmä od roku 1853, pričom sa orientovala na najmodernejšie technologické smery a uskutočňovali sa tu aj technologické experimenty najmä v oblasti zhutňovania sulfidických rúd. Významná bola tiež produkcia striebra.

Podzemné kanály pre prívod vody.
Foto: Miloš Greisel

V roku 1866 dodali bane z Kotterbach (dnešných Rudnians) do Štefanskej huty 3 500 centov (asi 1 750 metrických centov) tetraedritovej rudy. Zo Slovinciek bolo privezených 1300 centov tetraedritu a z bane Concordia v Gelnici 800 centov. Vytriedené rudy obsahovali okolo 10 % medi a 60 - 70 gramov striebra na 1 tonu. V kremítych rudách bol obsah medi 4 – 4,5 %.

Amalgamizačnou technológiou v rokoch 1858 - 1859 bolo vyrobených 2 234,5 centov tzv. strieborno - antimónového kamienka, s obsahom 23,05 % medi, a 0,375 % striebra. Vsádzaná ruda pritom prešla starostlivým ručným triedením, alebo iným mechanickým spôsobom úpravy.

Pre rozvoj obchodu s medťou bola významnou výstavba železničnej trate Košice – Bohumín, zriadenie železničnej stanice v Kluknave a postavenie železničnej vlečky až do areálu huty v roku 1871. Počas vrcholiacej krízy medenorudného baníctva na valnom zhromaždení Združenia v roku 1874 sa rozhodlo zrušiť všetky huty Združenia a výrobu sústrediť do Štefanskej huty. V období od novembra 1879 do októbra 1887 do Štefanskej huty dodávali na ortuť bohaté rudy ťažobné spoločnosti z Poráča, z Koterbach, Bintu, Svätotrojičné ťažiarstvo z Nižnej Slanej, Ťažiarstvo Sv. Anny zo Slovinciek,

Ťažiarstvo Camilla z Gelnice, Peter-Pavol z Krompách a Zenderling z Gelnice.

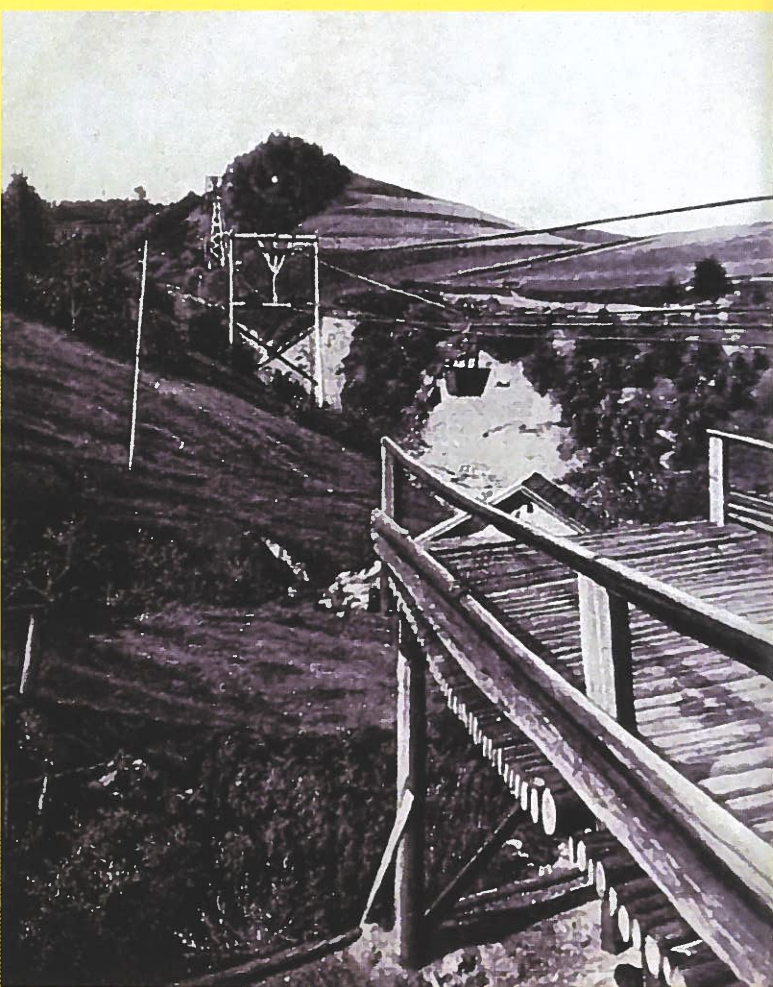
Po roku 1880 nastáva pokles vo výrobe medi, ktorý súvisel s vyčerpaním bohatších častí medenorudných ložísk, ako i s poklesom trhových cien medi. Pokles ceny súvisel s otváraním bohatých zaoceánskych ložísk. Cena za 100 kg medených poloproduktov v roku 1880 bola 4707,74 zlatých, v roku 1885 už len 2 735,50. Kým v roku 1880 sa v Štefanskej hute vyrobilo 1 270 kg striebra, v roku 1885 len 543 kg. V roku 1858 sa vyrobilo v baniach Združenia 18 000 viedenských centov medi, v roku 1884 to bolo už len 6 000.

Začiatkom roku 1886 Štefanská huta už ako jediná spomedzi hút Združenia hornouhorských ťažiarov pracovala, avšak nepravidelne. Činnosť už predtým ukončili huty Ján v Novoveskej Hute, Juraj v Hnilci, Fénix v Rollovej Hute i v Nikolaj v Slovinkách.

Pokusom zvrátiť hroziaci zánik hutníctva bolo zavedenie elektrolytickej technológie výroby medi, v roku 1890 počas obdobia, keď riaditeľom huty bol Alexander Soltz. Bolo to druhé použitie elektrolyzy v priemyselnej výrobe na získavanie medi vo svete (po firme „Norddeutsche Raffinerie“ v Hamburgu). **Štefanská huta bola prvou továrňou v Európe, kde sa elektrolyzou vyrábali zároveň meď, striebro a ortuť.**

Areál Štefanskej huty zaberá plochu 128 000 m², pozostával zo štyroch hút, jedného amalgamizačného zariadenia, elektrolytickej výroby, troch skladov na uhlie, 2 správnych budov, 6 robotníckych bytových domov. Bolo tu 5 vodných kolies s výkonom 80 konských síl, jedna elektrická turbína s výkonom 32 konských síl, 6 frišovacích zariadení, jedno cylindrické dúchadlo, ďalšia turbína s výkonom 32 konských síl a dve dynamy. Huta zamestnávala 43 robotníkov.

V roku 1897 vybudovala Banská spoločnosť arcikniežaťa Albrechta lanovku medzi baňou a úpravňou pred žakarovskou štôľňou Zuzana a železničnou stanicou v Kluknave. Lanovka bola dlhá 4 430 metrov prepravovala praženú rudu na stanicu železničnej trate Košice – Bohumín, spätne sa prevážal koks a iný materiál pre žakarovský banský závod. Lanovku zrušili v roku 1940. Banská spoločnosť arcikniežaťa Fridricha v roku 1901 hydrotechnické zariadenia huty Štefan prebudovala na hydroelektrárňu, vybavenú Francisovou turbínou s výkonom 110 kW. Súčasťou hydrocentrály v Kluknave – Štefanskej Hute bola hať na rieke Hornád a zrenovovaný vodný náhon.

Lanovka spájajúca Žakarovce a Štefanskú Hutu.
Foto: zdroj neznámy

Amalgamizačná úpravňa.
Foto: Miloš Greisel

Od roku 1906 prešla Štefanská huta do vlastníctva Rakúskej banskej a hutnej spoločnosti („Österreichische Berg und Hüttenwerks Gesellschaft“). Táto spoločnosť v roku 1941 preniesla správu svojich slovenských závodov na firmu Účastinárska spoločnosť, predtým Coburg, banské a hutnícke závody Bratislava.

Po zriadení Železorudných baní, n. p. Spišská Nová Ves vznikol závod Máriahuta, ktorý prevzal do správy aj objekty Štefanskej Huty

TECHNICKÉ PAMIATKY SPOJENÉ S BANÍCKOU A HUTNÍCKOU ČINNOSŤOU V OBCI KLUKNAVA.

Na základe inventarizácie boli vytipované v Kluknave tieto objekty:

Areál bývalých správnych budov a bytovej kolónie v Štefanskej Hute

Areál je súčasťou zástavby osady Štefanská Huta, miestnej časti obce Kluknava. Staré objekty z 19. storočia, patriace ku pôvodnej bytovej kolónii a iným účelovým budovám huty Štefan, boli vybudované pôvodným majiteľom Združením hornouhorských ťažiarov. V 19. a 20. storočí vznikli domy určené pre staviteľov železnice. Väčšina pôvodných objektov je stavebne adaptovaná na moderné bývanie, v prípade bytovej kolónie sa zachovali dispozičné a stavebné prvky pôvodného riešenia.

Objekt bývalej centrálnej správnej budovy huty Štefan

Jedná sa o trojpodlažný cháttrajúci, z kameňa postavený a dnes nevyužívaný objekt bývalej správy huty Štefan stojí v strede osady Štefanská Huta uprostred opustenej neudržiavanej záhrady. Za objektom sa zachovali ruiny hospodárskej jednopodlažnej budovy postavenej z kameňa.

Areál výrobných zariadení huty Štefan

Areál leží uprostred veľkého meandru, vytvoreného riekou Hornád, ktorá ho obteká zo severu. Ruiny areálu sú rozmiestnené do radov, ktoré kopírujú pôvodné členenie huty do troch plošín nerovnakej výšky. Plocha územia zastavaného hutou Štefan bola podľa údajov z roku 1893 okolo 128 000 m². Pôvodným vlastníkom bolo pred rokom 1832 Združenie hornouhorských ťažiarov

Drevený most cez rieku Hornád

Drevený most cez rieku Hornád na cestnej komunikácii spájajúcej obec Kluknava a osadu Štefanská Huta. Most je postavený na starej komunikácii spájajúcej terasovitú pláň v meandri Hornádu, kde najneskôr od ranného novoveku stáli hámre a mlyny patriace do chotára obce Kluknava, prevažne vo vlastníctve Csákyovcov. Už na mapách 1. vojenského mapovania (z roku

Pôvodné okno na budove amalgamizácie.
Foto: M. Kotrády

1769) je zakreslený most približne v polohe dnešného mosta. Súčasný drevený most cez rieku Hornád pochádza z roku 1832. Má dĺžku 30,5 m, šírku 4,5 m a pokrýva ho šindľová strecha. Už viac ako 170 rokov slúži svojmu účelu a je dokumentom majstrovstva niekdajších spišských tesárov. Vyniká svojím ojedinelým technickým riešením. Most sa stal motívom pre príleži-

Konfrontácia súčasného stavu areálu so schémou J. Zwiebela. 1 - krčma, 2 - vozáreň, 3 - správna budova huty, 4 - maštal a hospodárske budovy správy huty, 5 - väznica, 6 - laboratórium huty, 7 - plocha skládky vsádzkových rúd do huty, 8 - prvá huta, 9 - ortuťová huta, 10 - sklad uhlia, 11 - podmurovaná plošina, kde stáli otvorené pražiacie pece – žládky, 12 - budova amalgamácie, 13 - druhá huta, 14 - pražiacie ohniská, 15 - bytové domy, 16 - sklad, 17 - elektrolytická výroba, 18 - sklad medenej strusky, 21 - bytová kolónia, 26 - tehelňa, A – privodný kanál do huty, B – odtokový kanál, C - výrobný objekt extrakcie. S použitím leteckej fotografie Miloša Greisela vyhotovil Marián Janžura.

Unikátny drevený most spájajúci Kluknavu so Štefanskou Hutou cez rieku Hornád.
Foto: Miloš Greisel

tošnú poštovú známku vydanú Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR dňa 14. 9. 2000 v edičnom rade "Historické mosty".

Vodotechnické dielo v Štefanskej Hute

Vodotechnické dielo sa nachádza v Štefanskej Hute. Tvorí ho povrchový vodný kanál, vodu odvádzajúci podzemný kanál výrobných objektov bývalej huty a vodnej elektrárne, ako aj relikty zaniknutej vodnej hrádze na rieke Hornád.

Relikty banskej nákladnej lanovky Žakarovce – Štefanská Huta

Lanovka sa nachádzala v katastri obcí Žakarovce a Kluknava. Pozostatky po pilieroch sa nachádzajú na lúkach nad obcou Žakarovce a v doline Banské. Nakladacia stanica lanovky stála v priestore pražiarne v Žakarovciach, vykladacia stanica stála pri železničnej stanici v Kluknave – Štefanskej Hute.

Model mostu z Kluknavy v expozícii Parku Mini Slovensko, Liptovský Ján.
Foto: Jozef Král, 2019

Autori:

Ing. Jozef Daniel, Banický spolok Spiš, Spišská Nová Ves

Ing. Marián Jančura, CSc., Banický spolok Spiš, Spišská Nová Ves

Použitá literatúra:

DANIEL Jozef, KLINGOVÁ Adriána, JANČURA Marián, PATERA Lukáš: Technické pamiatky Spiša, časť IV., Slovinky, Krompachy, Kluknava, Parmas s.r.o., Spišská Nová Ves 2017

HUBINSKÁ, Slavomíra a kol.: Obec Kluknava 1304 – 2004, Prešov 2004

CHALUPECKÝ, Ivan a kol.: Dejiny Kluknavy, Monografia, Obec Kluknava 2014